

DOI 10.36074/logos-04.04.2025.013

СИСТЕМА СПІЛЬНИХ ОРГАНІВ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС

Верещак Марія Владиславівна¹**Науковий керівник: Стрельцова Ольга Вікторівна²**

---

1. здобувач вищої освіти факультету права та міжнародних відносин
Державний університет «Київський авіаційний інститут», УКРАЇНА

2. д-р.юрид.наук, професор кафедри міжнародного та європейського права
Державний університет «Київський авіаційний інститут», УКРАЇНА

Інституційний механізм є ключовим для впровадження Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Відповідно до статті 217 Договору про функціонування Європейського Союзу 2007 року, ЄС має право укласти асоціації з однією або декількома третіми країнами або міжнародними організаціями. Такі угоди передбачають встановлення взаємних прав і обов'язків, проведення спільних дій і запровадження особливих процедур. Окремо вказується, що асоціативні угоди мають формувати спеціальні механізми для спільної роботи. Це підкреслює, що кожна асоціація повинна мати хоча б мінімальну інституційну структуру, аналогічно до інститутів, створених в рамках торговельних угод. В рамках асоціацій засновуються органи, які допомагають сприяти прийняттю спільних рішень асоційованими з ЄС країнами, що є важливим для ефективного управління асоціацією. Рішення, прийняті цими органами, спрямовані на їх реалізацію та підтримку подальшого розвитку угоди. Таким чином, формується інституційний механізм, який об'єднує органи співпраці, надаючи їм повноваження для спільної реалізації задач угоди і досягнення встановлених цілей [1, с. 203].

Інституційний механізм співпраці між Україною та ЄС врегульовано статтями 460-470 Розділу VII («Інституційні, загальні та прикінцеві положення») Угоди про асоціацію, а також додатковими положеннями інших розділів. Ці норми створюють деталізовану організаційну структуру для двостороннього співробітництва, яка спрямована на забезпечення виконання угоди.

Основні спільні органи включають:

- саміти сторін угоди,

SECTION 7.

DROIT ET DROIT INTERNATIONAL

- Раду асоціації,
- Комітет асоціації,
- Парламентський комітет асоціації,
- Платформу громадянського суспільства,
- спеціальні комітети або органи в конкретних галузях, необхідних для виконання угоди [2].

Ця структура співробітництва базується на моделі інституцій ЄС з адаптацією до обмежених функцій: саміт асоціації відповідає Європейській Раді, Рада асоціації — Раді ЄС, Комітет асоціації — Європейській комісії, а Парламентський комітет асоціації — Європейському парламенту.

Розглянемо більш детально призначення цих спільних органів:

1) Саміти Україна – ЄС відіграють ключову роль у співпраці між Україною та Європейським Союзом, виступаючи як вищий політичний орган координації. Це зустрічі на рівні глав держав або урядів, де обговорюються пріоритетні напрямки та здійснюється взаємодія у рамках підписаної Угоди про асоціацію. Відповідно до статті 5 Угоди, такі засідання є регулярними і проводяться щорічно, чергуючи місця проведення між Україною та Брюсселем.

На самітах відбувається не тільки оцінка виконання положень Угоди, але й обговорення ширшого спектру білатеральних та міжнародних питань, які мають важливість для обох сторін. Згідно з пунктом 1 статті 460 Угоди, саміти не мають прямих юрисдикційних повноважень, але забезпечують стратегічний нагляд та напрямки діяльності у рамках співпраці. Такі зустрічі дають можливість обговорити і підсумувати результати минулого року, визначити стратегічні цілі на майбутнє, розвиток відносин та координацію позицій з актуальних питань, що стосуються як України, так і ЄС [3].

2) Рада асоціації, створена за статтею 461 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, відіграє центральну роль у контролі та моніторингу виконання цієї угоди. Основними функціями Ради є регулярний перегляд функціонування Угоди, вивчення ключових питань, що виникають у процесі її реалізації, та розгляд інших важливих білатеральних чи міжнародних питань [4].

Особливості Ради асоціації:

- Вона приймає рішення, які є обов'язковими для сторін, та надає рекомендації в рамках сфери дії Угоди.
- Рада може вносити зміни до Додатків Угоди.
- Рада служить як платформа для обміну інформацією про законодавство та заходи з його дотримання та впровадження як в Україні, так і в ЄС.

– Рада є також місцем для політичного діалогу на міністерському рівні [2].

У засіданнях Ради, зазвичай, беруть участь члени українського уряду та представники Ради ЄС та Європейської Комісії. Головування у Раді асоціації здійснюється по черзі представниками України та ЄС. Також за необхідності та за згодою інші органи можуть брати участь у роботі Ради як спостерігачі.

Завдяки цим повноваженням Рада асоціації відіграє ключову роль у забезпеченні поступового наближення законодавства України до норм і стандартів ЄС, що сприяє більш ефективній інтеграції та виконанню зобов'язань, взятих на себе в рамках Угоди про асоціацію [2; 5].

3) Комітет асоціації має важливе значення у структурі співробітництва між Україною та Європейським Союзом, виконуючи функції допомоги Раді асоціації. Основне призначення Комітету полягає у забезпеченні безперервності відносин і належному виконанні Угоди про асоціацію. Він відповідає за підготовку засідань Ради асоціації, обговорення та формулювання пропозицій чи проектів рішень та рекомендацій для Ради [4].

Комітет має можливість:

- Приймати рішення за уповноваженням Ради асоціації.
- Виконувати делеговані Радою повноваження, включаючи ухвалення обов'язкових рішень.
- Імплементувати рішення Ради асоціації за необхідності [2].

З метою деталізації роботи Комітету створені підкомітети, які спеціалізуються на конкретних сферах, таких як свобода, безпека і юстиція, економіка та інше секторальне співробітництво. Ці підкомітети допомагають Комітету асоціації у виконанні його завдань і підвищують ефективність моніторингу та впровадження Угоди про асоціацію, що є важливим для поступу в інтеграції України в європейські структури.

Відповідно до статті 465 (4) Угоди про асоціацію створюється Комітет асоціації у спеціальному складі, який щонайменше раз на рік розглядатиме питання, охоплені положеннями Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди (статті 25-336) [2; 5].

Комітетові асоціації у торговельному складі є підзвітними підкомітети, створені відповідно до Розділу IV Угоди:

- Підкомітет з управління санітарними та фітосанітарними заходами;
- Підкомітет з питань митного співробітництва;
- Підкомітет з питань географічних зазначень;
- Підкомітет з питань торгівлі та сталого розвитку;
- Підкомітет з питань свободи, безпеки та юстиції;
- Підкомітет з питань економіки та іншого галузевого співробітництва.

SECTION 7.

DROIT ET DROIT INTERNATIONAL

Рада асоціації також може створювати спеціалізовані комітети чи органи для розгляду окремих питань, що виникають під час імплементації Угоди, визначаючи їх склад та функції. Також, Комітет асоціації має можливість створювати підкомітети для оцінювання виконання задач, встановлених у Розділі V Угоди про асоціацію.

Функції секретаріатів Ради та Комітету асоціації між Україною та ЄС покладено на Урядовий офіс з питань європейської інтеграції, який є частиною Секретаріату Кабінету Міністрів України, що забезпечує координацію та підтримку у виконанні цих завдань [2; 5].

4) Парламентський комітет асоціації, створений згідно зі статтею 467 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, є ключовим майданчиком для зустрічей та обміну думками між членами Верховної Ради України та Європейського Парламенту. Цей комітет має важливі обов'язки і функції:

- Комітет може запитувати в Ради асоціації інформацію щодо виконання Угоди.

- Комітет повинен бути поінформований про рішення та рекомендації, прийняті Радою асоціації.

- Комітет може надавати рекомендації Раді асоціації [2].

Перед кожним засіданням Парламентського комітету асоціації проводиться засідання Української частини, на яке можуть запрошуватися представники державних органів, науковці та експерти. Протокол засідання Української частини є офіційним документом, який фіксує обговорення і прийняття рішень.

Згідно зі статтею 468 (4) Угоди про асоціацію, Парламентський комітет може створювати парламентські підкомітети для поглиблення діалогу в конкретних галузях співробітництва [2; 5].

5) Платформа громадянського суспільства Україна – ЄС (ПГС) відіграє ключову роль у залученні громадськості до процесу виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Створена відповідно до статей 469-470 цієї Угоди, Платформа є одним із основних органів Асоціації, поряд із Радою асоціації, Комітетом асоціації та Парламентським комітетом асоціації. Вона унікальна тим, що представляє громадянське суспільство, на відміну від інших органів, які представляють урядові та парламентські інтереси [3].

Склад ПГС включає представників громадянського суспільства України та членів Європейського економічного і соціального комітету (ЄЕСК), що сприяє двосторонньому діалогу і обміну досвідом між Україною та ЄС. Ця структура забезпечує залучення широкого кола учасників до обговорення і впровадження політик, що впливають на суспільство.

Основні функції Платформи включають:

1) Надання рекомендацій Раді асоціації: ПГС може висловлювати свої рекомендації щодо різних аспектів виконання Угоди, забезпечуючи тим самим голос громадянського суспільства у формулюванні політик.

2) Регулярні контакти з іншими органами Асоціації: Комітет асоціації та Парламентський комітет асоціації регулярно залучають Платформу для обговорення досягнень і викликів у реалізації цілей Угоди.

Ця структура дозволяє активно залучати громадянське суспільство до процесу європейської інтеграції, забезпечуючи прозорість та відкритість у взаємодії між Україною та ЄС, а також сприяє поширенню інформації та найкращих практик серед громадян [2; 5].

Аналізуючи розвиток інституційної основи співробітництва між Україною та ЄС, можна відзначити, що створена ефективна інституційна структура дозволила успішно виконувати завдання, передбачені Угодою про асоціацію. Для ефективної реалізації євроінтеграційних реформ необхідні деякі ключові передумови, включаючи політичну волю та інституційну спроможність національної влади. Український уряд проявив рішучість у модернізації державного апарату, активно залучаючи Урядовий офіс з питань євроінтеграції, секторальні міністерства та парламентський Комітет з питань європейської інтеграції. Крім того, Представництво ЄС тісно співпрацює з цими інституціями для зміцнення їхніх спроможностей. Активна участь громадянського суспільства, яке веде постійний моніторинг виконання владою своїх обов'язків, також відіграє важливу роль у процесі трансформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Костюченко Я. Концептуальні основи функціонування спільних органів співпраці, створених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Часопис Київського університету права. 2019. №2. С. 203-209.
- [2] Органи Асоціації. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/authorities/>
- [3] Відносини Україна-ЄС. URL: https://i-lug.gov.ua/external_relations/euro-integration-element/vidnosini-ukraina-%E2%80%93-es
- [4] Україна-ЄС: шлях до політичної асоціації. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2021_association.pdf
- [5] Двосторонні органи асоціації Україна - ЄС. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu/dvostoronni-organi-asociaciyi-ukrayina-yes>

